

Att: Länsstyrelsen i Stockholms län
Sociala enheten
Box 22067
104 22 STOCKHOLM

Ansökan om utvecklingsmedel – Tidiga insatser

Bakgrund

Många ungdomar i mitten av tonåren begår någon form av kriminell handling (BRÅ 2006). De brott som begås är oftast stöld och skadegörelse, och majoriteten av dessa ungdomar begår brott vid endast ett tillfälle. De få pojkar som begår brott innan 13 års ålder står för majoriteten av de brott som den generationen begår i vuxenålder (Stattin och Magnusson, 1991). Nästan samtliga av dessa pojkar är samtidigt missbrukare (Andershed och Andershed, 2005). Sammanställning av den befintliga kunskapen som finns idag visar att den psykiska ohälsan bland ungdomar har fördubblats eller tredubblats de senaste 20 åren (SOU 2006:77). Sammanfattningsvis tycks ungdomar i vår nutid uppleva omfattande problem som de i större utsträckning än förr söker hjälp för. För att på ett tydligare sätt få kunskaper om vilka problem ungdomarna presenterar och vilka insatser som är lämpliga för dessa problem, krävs inte sällan ett omfattande utredningsarbete inom socialtjänsten.

Under de senaste åren har en viss utveckling skett inom socialtjänstens verksamheter vad avser utredningsmetodik och användande av strukturerade arbetsätt vid utredningar av barn och ungdomar. Dessa arbetsätt har dock ännu inte utvärderats inom socialtjänsten i Sverige. Det är därför fortfarande en öppen fråga om dessa checklistor/beslutsstöd/riktlinjer kan vara en hjälp för socialtjänsten att hantera de problem som ungdomar har och för att förebygga kriminalitet, missbruk och psykisk ohälsa.

Idag har samhället mycket liten kunskap om den grupp ungdomar som socialtjänsten genom åren träffat, utrett och tillsatt insatser för. Vi har lite kunskap om vilka problem ungdomarna har, vilka sub- grupper som finns och hur eventuella könsskillnader presenteras och hanteras inom socialtjänsten.

Omfattande forskning föreligger inom området kring riskfaktorer för en antisocial utveckling. Utveckling från barn till vuxen sker i ett kontinuerligt samspel mellan biologiska, psykologiska och sociala faktorer. Grundläggande riskfaktorer kan finnas i form av ärftliga betingelser som förstärks av brister i föräldrarnas omsorgsförmåga och en uppväxt i ett socialt utsatt bostadsområde. Forskning har bl.a. påvisat flera förhållanden hos föräldrarna som kan kopplas till en ökad risk för antisocial utveckling hos barnen. Kriminalitet, missbruk eller psykisk sjukdom hos någon av föräldrarna samt övergrepp eller misshandel av någon nära anhörig är några av de vanligaste påvisade riskfaktorerna.

En frågeställning i studien är därför om socialtjänsten i sitt utredningsarbete fångar upp viktiga riskfaktorer och i vårdplaneringen fokuserar på hur riskerna genom olika insatser kan kompenseras och avhjälpas.

Syftet med forskningsprojektet

Syftet med föreliggande studie är att inom socialtjänstens utredningar av ungdomar som begått allvarliga former av kriminella handlingar:

1. jämföra olika utredningsmetoders påverkan på utredningens innehåll och kvalitet.
2. jämföra olika utredningsmetoders påverkan på förslag, planering och genomförande av de insatser som beslutas om, som ett resultat av utredningen.
3. jämföra olika utredningsmetoders betydelse för de ungas återfall i kriminella handlingar.
4. öka kunskapen om vilka risk-och skyddsfaktorer dessa ungdomar har, vilka svårigheter och möjligheter de har.

Projektkommuner/stadsdelar

Utvärderingen omfattar 7 stadsdelsförvaltningar inom Stockholms stad och 4 kranskommuner från Stockholms län.

Botkyrka kommun/ Kontaktperson: Rita Vångstedt och Maria Knieling
Enskede-Årsta-Vantör SDF/Kontaktperson: Tove Alm och Marjatta Mäkelä
Hägersten-Liljeholmens SDF/Kontaktperson: Vynn Hertzman-Ericson
Hässelby-Vällingby SDF/Kontaktperson: Helena Holmberg
Järfälla kommun/Kontaktperson: Annika Westerbom
Norrmalms SDF/Kontaktperson: Eje Thunman
Rinkeby-Kista SDF/Kontaktperson: Eva Thomasson
Skarpnäck SDF/Kontaktperson: Eva Stoor- Karlberg
Sollentuna kommun/Kontaktperson: Ann Lindefors
Spånga-Tensta SDF/Kontaktperson: Lotta Persson-Öhrn
Sundbybergs stad/Kontaktperson: Eva Barrow-Dreborg

Deltagande kommuner och stadsdelar har valts ut på grund av att utredningarna genomförs på delvis olika sätt. Botkyrkas båda utredningsgrupper, norr och söder, representerar utredningar med stöd av ADAD (*Adolescent Drug Abuse Diagnosis*) liksom stadsdelarna Rinkeby och Hässelby-Vällingby. Stadsdelarna Enskede-Årsta-Vantör, Hägersten-Liljeholmen, Norrmalm, Kista och Spånga-Tensta medverkar i studien genom sitt utredningsarbete av ungdomar med stöd av SAVRY (*Structured Assessment of Violence Risk in Youth*). Stadsdelen Skarpnäck och kranskommunerna Järfälla, Sollentuna samt Sundbyberg är utvalda då de, i sitt arbete med ungdomar som har begått brott, arbetar utifrån riktlinjer med inspiration av BBIC (*Barns behov i centrum*). BBIC används även som utgångspunkt i övriga utredningar som genomförs med stöd av ADAD och SAVRY.

Adolescent Drug Abuse Diagnosis eller Adolescent Assessment Dialog (ADAD)

ADAD är ett instrument för flerdimensionell problemutredning av ungdomar cirka 12-18 år. ADAD är att se som ungdomsversionen på ASI (Addiction Severity Index), som har en viss spridning inom socialtjänsten i Sverige idag. ADAD är uppbyggt runt nio livsområden som skall försöka fånga in de viktigaste dimensionerna i en ung människas liv. För varje livsområde finns ett antal fastställda frågor som intervjuaren skall ställa till ungdomen. Instrumentet skall därför ses som relativt hårt strukturerat där man dock är tillåten att till

mindre del ställa följdfrågor och följa upp trådar som inte täcks av andra frågor i instrumentet. Frågorna är av karaktären dels historiska – vad som har hänt i ungdomens liv, och dels aktuella problem som ungdomen har. För varje livsområde skall ungdomen skatta sig i vilken utsträckning han/hon tycker sig behöva hjälp inom aktuellt område. Intervjun tar cirka 1 timme, och efter det går bedömaren igenom svaren. För varje livsområde fastställer man ett vårdbehov – tyngden i vårdbehoven bestäms delvis av hur ungdomen svarat tidigare angående egna upplevda hjälpbehov. ADAD ger en bra bild av aktuell och historisk problematik hos ungdomen och utgör ett utmärkt underlag för behandlingsplan samt inom vilka områden insatser kan vara aktuella och med vilket djup. ADAD används idag spritt i landet av ungdomsgrupper inom socialtjänsten, Statens institutionsstyrelse och behandlingshem.

Structured Assessment of Violence Risk in Youth (SAVRY)

SAVRY är en checklista för strukturerad bedömning av risk för framtida våldshandling. SAVRY är särskilt framtaget och utprövat för att bedöma risken för våld och består av 24 risk- och 6 skyddsfaktorer som bedömaren går igenom hos klienten och bedömer förekomst. Informationsinhämtande sker dels med hjälp av intervjuer med klienten och dennes föräldrar, samt genomgång av akt och journalhandlingar som finns upprättade för ungdomen. Checklistan är strukturerad i sådant motto att när bedömaren går igenom risk- och skyddsfaktorer är de fördefinierade, och man bedömer i tre nivåer i vilken utsträckning faktorn föreligger (ej, lite, mycket). Efter att alla faktorer gått igenom görs en global skattning av risken för allvarlig framtida brottslighet. Denna globala skattning görs av bedömaren och bygger på vad som framkommit i analysen av de enskilda risk- och skyddsfaktorerna. Bedömaren skall dessutom uttala sig inom vilken tidsram skattningen är giltig, t.ex. 3 eller 6 månader. Insatser ska därefter tillsättas för att försöka minimera riskerna för den unges återfall i brott.

Utredning enligt riktlinjer

Stockholms stads och de övriga medverkande kommunernas riktlinjer kring utredningsarbete baseras på BBIC (*Barns behov i centrum*). BBIC är ett av socialstyrelsen framtaget enhetligt handläggnings- och dokumentationssystem för socialtjänstens utredningsarbete med barn och unga i åldern 0-20 år. Syftet är att ge en grundstruktur för att utreda, planera och följa upp insatser. Utredningsmallen kartlägger ungdomens behovsområden med inriktning på hälsa, utbildning, familj och relationer, socialt beteende, känslö- och beteendemässig utveckling, identitet samt självständighetsförmåga. Kartläggningen avser även föräldrarnas förmåga där exempelvis vägledning och gränssättning av den unge ingår. I riktlinjerna ingår även en beskrivning av familj och miljöfaktorer.

Studiens upplägg

Studien startar i november 2007. För att resultaten ska bli så generaliserbara som möjligt krävs att varje utredningsmetodik (ADAD, SAVRY, riktlinjer) inkluderar 75 ungdomar var. Målet är att inkludering av ungdomarna ska ha skett till 2008-11-31. Efter att 75 ungdomar per utredningsmetodik inkluderats avbryts intaget, även om 12 månader inte skulle ha hunnit gå. Studien kommer att omfatta 225 ungdomar.

Socialtjänstens utredningsförfarande fortskrider ”som vanligt” under tiden för studien. Alla utredningar avseende målgruppen ska utföras med det arbetssätt/metod som medför att respektive stadsdel tackat ja och utvalts till deltagande i studien, dvs. ADAD stadsdelarna använder ADAD. Om inte detta följs uppstår svårigheter med att kunna uttala sig om mönster

i utredningsarbetet. En förutsättning för att urskilja mönster och få mer förståelse och kunskap om socialtjänstens arbete är också att vi får in en tillräcklig mängd av ungdomar.

Metod/genomförande

Rekrytering och baslinjemätning

Ungdomar tillfrågas om deltagande i studien då de aktualiseras vid någon av de i studien ingående stadsdelarna/kommunerna och om de uppfyller inklusionskriteriet. Rekrytering går till så att en kontaktperson vid varje stadsdel meddelar forskningsassistenten att en ungdom som uppfyller inklusionskriteriet kommer att bli aktuell vid stadsdelen för utredning. Forskningsassistenten kontaktar då ungdomen samt dennes föräldrar, om ungdomen är under 18 år, för att informera om studien och tillfråga om ungdomen och föräldrarna kan samtycka till medverkan i studien. Ett kort tag efter att samtycke har inhämtats sker baslinjemätning med de nedan beskrivna instrumenten. Detta genomförs av forskningsassistent/-er som personligen träffar ungdomen på avtalad plats. All ovan beskriven procedur sker innan ungdomens utredning vid socialtjänsten har hunnit påbörjas. Båda föräldrarna kommer också att tillfrågas om deltagande i studien. Om en eller båda samtycker kommer ett frågeformulär att skickas hem till dem där de fyller i instrumentet och returnerar det.

Uppföljning

Efter baslinjemätning sker ordinarie utredning inom socialtjänsten. Utredningstid är i normalfallet ca 4 månader. Datumet för utredningens avslutande är samtidigt startdatum för uppföljningsperioden som är 12 månader. Vid uppföljningstidens slut kontaktas ungdomen för en uppföljningsintervju. Vid denna träff intervjuas ungdomen avseende vad som hänt senaste året, vilka insatser som föreslagits och som ungdomen och föräldrarna accepterat. I samband med intervjun får också ungdomen fylla i de självskattningsformulär som är aktuella för uppföljningen.

I samband med att inklusion till studien avslutats, vilket bör ha skett under november 2008, påbörjas studium av socialtjänstens akter på respektive ungdom för att ta reda på hur de olika utredningarna har gått till och vilka beslut som fattats inom ramen för dessa. Genomläsning av akter sker på dem som har genomgått hela uppföljningsperioden så att även de insatser som ungdomen och familjen har blivit föremål för kan samlas in vid samma tillfälle. För att mäta vad som hänt under utrednings- och uppföljningstiden upprättas ett för de tre olika metoderna gemensamt skattningsprotokoll som innehåller variabler som täcker den information som finns upptagen i akterna.

Instrument för baslinjemätning och uppföljning

Följande instrument administreras både vid baslinjemätning och vid uppföljningen:

Missbruk

AUDIT

Självskattningsinstrument som mäter frekvens och konsumtionsmängd av alkohol samt de negativa konsekvenser som förknippas med denna konsumtion. Totalt 10 frågor

DUDIT

Självskattningsinstrument som mäter frekvens och konsumtionsmängd av olika droger samt de negativa konsekvenser som förknippas med denna konsumtion. Totalt 11 frågor

DSM-IV-MR-J

Självskattningsinstrument som mäter graden av spelberoende genom att ställa frågor runt diagnoskriterierna i DSM-IV avseende spelmani. Totalt 9 frågor

Psykosocial funktion

YSR – Youth self-report

Internationellt mycket använt självskattningsinstrument som studerar ungdomens psykosociala situation i ett antal delskalor – totalt 112 frågor

Våld och antisocialt beteende

Om regler

Aggressivt beteende och brottslighet undersöks genom en enkät bestående av 23 frågor. Här tas medverkan i olika våldsamma och icke våldsamma kriminella aktiviteter upp. Instrumentet är utvecklat av Håkan Stattin – Örebro universitet och har använts i en mängd svenska studier för att mäta ungdomars kriminalitet.

McArthur-intervju om våldsamt beteende

En intervjumetodik utvecklad för att intervjua runt våldsbeteende. I denna intervju tillfrågas ungdomen om olika våldsbeteende från knuffar till grova våldshandlingar som han/hon blivit utsatt för eller förövat. Information runt omständigheter vid de olika handlingarna samlas också in. Totalt 10 frågor.

Psykiatrisk problematik

Youth Outcome Questionnaire (Y-OQ)

Ett självadministrerat uppföljningsinstrument som mäter förändringar i psykosociala/psykiska problem hos ungdomar mellan 12-18 år. Instrumentet är framtaget speciellt för att mäta förändringar hos individen, förändringar som t.ex. uppstått via behandling eller andra former av insatser. Totalt innehåller instrumentet 64 frågor i sex olika kategorier. Instrumentet är nyligen översatt till svenska men ej utprovat i Sverige. För vidare information se www.carepaths.com

DSM-IV kriterier för uppförandestörning

Frågor runt de 15 kriterier som mäter uppförandestörning ställs i självskattningsform.

Föräldrar

Youth Outcome Questionnaire(Y-OQ) – parents version

Y-OQ finns tillgänglig i en föräldraversion med samma frågor som för ungdomen i Y-OQ. Föräldrarna skattar sina barn utifrån 6 olika dimensioner. Instrumentet finns tillgängligt i svensk version men har inte prövats tidigare.

Ungdomar som är aktuella för studien

Målgruppen är ungdomar, 13 - 20 år, som socialtjänsten inlett utredning för enligt socialtjänstlagen, och ifall dessa ungdomar begått allvarliga former av kriminella handlingar. Åldersspannet gäller vid inklusionsögonblicket till studien.

Med allvarliga former av kriminella handlingar menas här misshandel, rån, inbrott, upprepade stölder, våldtäkt, andra sexuella övergrepp, kidnappning, narkotikahandel, mordbrand, mord, upprepade bedrägerier, upprepade häleriförseelser, utpressning, allvarliga former av för-

falskning, förskingring, trafikonykterhet, vapenhot, upprepade brott mot vapenlagen (Loeber och Farrington).

Lagöverträdelserna för studien får inte endast innefatta snatterier, ringa stöldbrott, vandalism, skadegörelse av ringa art, enstaka marijuanarökning, olovlig körning eller legitimation-förfalskning.

Det finns inga exklusionskriterier, utan alla ungdomar som uppfyller denna definition av allvarliga former av kriminella handlingar kan medverka oavsett samtida problem så som psykisk ohälsa eller andra psykosociala belastningar. Det behöver inte nödvändigtvis vara en polisanmälan som föranleder deltagande i studien, utan uppgifter från den unge själv om att han/hon begått en allvarlig kriminell handling, alternativt uppgifter från föräldrar, skolpersonal, fritidsgårdspersonal etc. om att en allvarlig form av kriminell handling har begåtts.

Ett tredje sätt att bli aktuell för studien är om en ungdom begått en allvarlig form av kriminell handling, enligt definitionen, under det senaste året och det inkommer en ny anmälan/uppgift avseende att en mindre allvarlig kriminell handling har begåtts. Om beslut fattas att utredning enligt socialtjänstlagen ska inledas, då ska denna ungdom även ingå i studien.

Ett fjärde sätt att bli aktuell för studien gäller de ungdomar som redan har kontakt med socialtjänsten och där det framkommer nya uppgifter under utredningstiden eller under tiden för beviljat bistånd, att den unge har begått allvarliga former av kriminella handlingar, då ska han/hon inkluderas i studien, om utredning enligt socialtjänstlagen har inletts.

Datainsamling

1. Information samlas in, via intervju/ifyllande av frågeformulär för ungdomarna och via frågeformulär som skickas hem till föräldrarna. Forskningsprojektet ansvarar för all datainsamling. Som datainsamlingsinstrument används svenska och internationellt sätt etablerade instrument. Datainsamlingen tar cirka 1- 1 ½ timme för varje ungdom att genomföra. Frågeformuläret till föräldrarna tar cirka 10- 20 minuter att besvara. Tolk kommer att anlitas i de fall ungdomen inte talar svenska. Frågeformulär till föräldrar kommer inte att översättas till andra språk på grund av kostnadsskäl.

2. Uppföljningen av ungdomens livssituation kommer att ske cirka ett år efter den första datainsamlingen. Socialsekreterare är inte inblandad i denna uppföljning. Samma instrument används som vid den första uppföljningen, samt ett formulär om frågor angående ungdomens upplevelse av sin kontakt med socialtjänsten.

3. Insamlande av information från socialtjänstens akt kommer att ske efter att intervjuerna med ungdomarna är avslutade. När utredningen enligt socialtjänstlagen är avslutad ombuds socialsekreterarna att samla all information i akten som framkommit under utredningstiden, i en mapp, så att forskningsprojektet på bästa sätt kan tillgodogöra sig innehållet i ärendet. All ytterligare information som inkommer i ärendet efter avslutad utredning ska även ingå i denna mapp. Forskningsprojektet kommer att läsa innehållet i mappen under 2009- 2010.

Information till föräldrar och inhämtande av godkännande till medverkan i studien

Ungdomar och föräldrar informeras via ansvarig socialsekreterare om att en utvärdering pågår av socialtjänstens arbete, och att ungdomen passar in i målgruppen. Socialsekreteraren får ett godkännande att namn, adress, telefonnummer och aktualiseringsorsak kan lämnas till forskningsprojektet. Därefter tar forskningsassistenten kontakt med föräldrar och ungdom för att erbjuda deltagande i studien samt att få ett skriftligt godkännande om medverkan. Endast de som ger sitt skriftliga samtycke kommer att ingå i utvärderingen. Föräldrar och ungdom kan när de vill avbryta sitt deltagande. Både ungdom och föräldrar kommer att ersättas för upptagen tid, presentkort till ungdomen och biobiljetter till föräldrarna.

All information samlas in av en forskningsassistent som är anställd hos FORUM. Den informationen som samlas in kommer bara att användas i detta forskningssammanhang. Inga andra personer kommer att få ta del av resultaten, inte socialtjänsten, polismyndigheten, Maria ungdom eller skolan. All personal som arbetar med studien har tystnadsplikt, och all information som samlas in under forskningsprojektet kommer att förvaras på en säker plats. Efter att studien är avslutad kommer allt material att raderas.

Det förtroende som ges till ungdom och föräldrar om konfidentiell behandling och sekretess kommer att brytas om det framkommer information om att ungdomen är utsatt för fysiska eller sexuella övergrepp i hemmet.

Utvärderingsorganisation

Huvudansvarig för utvärderingen är psykolog och Med.dr. Anders Tengström, forskningsledare vid Maria ungdoms forskningsenhet - FORUM. Forskningsassistent är socionom Therese Åström.

Docent Knut Sundell, IMS- Socialstyrelsen är bihandledare i studien. Docent Niklas Långström, Centrum för våldsprevention samt Ulla Jergeby bidrar med kompetens och erfarenhet.

Studien är inskickad till Karolinska Institutets forskningsetiska råd.

Återlämnande av resultat

När studien är avslutad kommer resultaten att presenteras för de i studien ingående stadsdelarna samt ansvariga inom Stockholms stad och andra kommuner via rapporter och vid seminarier. Om staden/kommuner finner det lämpligt kommer de i projektet ingående forskarna att vara behjälpliga med att implementera förändringar i utredningspraxis. Alla i studien ingående forskare har stor kunskap i implementering av vetenskapliga fynd i olika organisationer. Projektet kommer även varje termin ha uppföljning med socialsekreterarna om hur projektet fortskrider samt presentera de resultat som analyserats.

Projektet är tänkt som ett avhandlingsprojekt vid Karolinska institutet – sektionen för beroendeforskning. Med detta kommer ett antal vetenskapliga artiklar att publiceras. Vidare kommer huvudresultaten inklusive eventuella förslag på förändringar i socialtjänstens utredningsverksamhet att publiceras i rapportform via IMS, då de är medfinansierade till

föreliggande studie. Resultaten kommer att presenteras så att ingen kan identifiera medverkande familjer eller socialsekreterare. Resultaten som redovisas kommer att avse grupper inte enskilda individer.

Projektid

Forskningsprojektet beräknas pågå mellan åren 2007-02-01 – 2011-12-31.

- Steg 1. Inklusion av ungdomar till studien startade den 1 november 2007 och beräknas pågå under ca ett år.
- Steg 2. Uppföljning av ungdomens livssituation samt kring respektive ungdoms upplevelse av kontakten med socialtjänsten. Insamling av information från socialtjänstens akter för respektive ungdom. Beräknas pågå under ca ett år.
- Steg 3. Analys av insamlat material

Implementering av ADAD och SAVRY

Forskningsprojektet bygger på att kompletterande bedömningsinstrument används. Kompetens i hur instrumenten ska användas och kunskap om användningsområdet måste upprätthållas i arbetsgrupperna. Erfarenheter har visat att stora risker finns att kunskap försvinner om inte ett system finns för att säkra användandet. Bedömningsinstrumentet ADAD är databaserat där intervjuvaren både ska skattas och registreras i ett program. Dessutom tillkommer en kostnad för dataabonnemang. SAVRY bygger på att socialsekreterarna rätt kan värdera och bedöma de risk- och skyddsfaktorer som beslutstödet fokuserar på. Behov finns med anledning av ovanstående av att ha tillgång till en handledare som stödjer och uppmuntrar socialsekreterarna i att använda instrumenten.

Finansieringsplan

Projektets första del finansieras med medel från IMS- Socialstyrelsen och täcker kostnader för 2 forskningsassistenter som sedan februari 2007 varit deltidsanställda inom forskningsstudien. Ansökan avser utvecklingsmedel till två delar i projektet:

1. Medel söks till implementering av beslutstödet SAVRY och bedömningsinstrumentet ADAD under inklusionsåret. För att upprätthålla kunskap och kompetens kring hur beslutstödet ska användas, behöver berörda stadsdelsförvaltningar ha tillgång till kontinuerlig handledning. Nyanställd personal behöver också få utbildning i instrumenten. Implementeringen pågår under hela år 2008.

Sökta medel till implementering uppgår till 250 000 kr.

2. Studiens andra steg kring uppföljningsintervjuer med ungdomarna och insamling av aktmaterial. Steg 2 planeras påbörja i november 2008 och pågå under ett år. Sökta medel avser kostnader för en ½-tidsanställd forskningsassistent.

Sökta medel till forskningsprojektet uppgår till 250 000 kr.

Referenser

- Andreassen, T (2003). *Institutionsbehandling av ungdomar, vad säger forskningen?* Gothia. Stockholm s.181- 186 + 257- 264.
- Blomqvist, J., Wallander, L (2004). *Åt var och vad hon behöver? En vinjettstudie av socialarbetares bedömning och val av insatser vid missbruksproblem.* FoU- rapport 2004:8. s 122-125.
- Ekendahl, M. (1999). *Att välja vårdform. En studie inom fyra kommuners öppna alkoholvård.* Centrum för utvärdering av socialt arbete. CUS-skrift 1999:4.
- Kaunitz, C., Andrée Löfholm, C., Sundell, K. (2004) *Social barnavård i Stockholms stadsdelar.* FoU- rapport 2004:5.s. 23.
- Loeber, R., Farrington D.P (1999). *Serious and violent juvenile offenders Risk factors and successful interventions.* SAGE publications. California. s. 144- 145.
- Monahan, J. (1981). *Clinical prediction of violent behavior.* Rockville, MD, USA: NIMH.
- Skogens, L. (2005). *Socialsekreterares bedömningar- finns någon form av konsensus?* Socialvetenskaplig tidskrift s. 328-341.
- Socialstyrelsen (2004) *Systematisk bedömning inom socialtjänsten.* s. 31-33.
- Sundell, K., Egelund, K (2000). *Barnavårdsutredningar, en kunskapsöversikt.* Gothia. Stockholm s. 84 + 138.
- Tengström, A. (2006). *Ung och oberoende- en studie av Maria Ungdoms klienter.* Mobilisering mot narkotika.
- Wallander, L., Blomqvist, J. (2005). *Vad styr vårdvalen? En faktoriell survey av faktorer som predicerar val av insats inom socialtjänstens missbruksvård.* FoU- rapport 2005:3. s 127-128.
- Vinnerljung, B., Sallnäs, M., & Westermark, P. K. (2001). *Sammanbrott vid tonårsplaceringar – om ungdomar i fosterhem och på institution.* Socialstyrelsen.
- Wilson, C. R., Sherrit, L., Gates. E., & Knight, J. R. (2004). *Are clinical impression of adolescent substance use accurate?* *Pediatrics*, 114; 536-40.
- Östberg, F., Wåhlander, E., Milton, P. (2000). *Barnavårdsutredningar i sex kommuner, en vinjettstudie.* Socialstyrelsen: CUS- skrift 2000:3. s. 7-9.

FORUM

*Maria
Ungdom*

Studie av socialtjänstens utredningar om ungdomar som begått allvarliga former av kriminella handlingar

Kontaktpersoner för studien:

Therese Åström, forskningsassistent
therese.astrom@sll.se
Tfnr:073-620 98 57

Anders Tengström, projektansvarig
anders.tengstrom@ki.se
Tfnr:0707- 36 29 49